

آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی (کتاب)

«آشنایی با تفاسیر» تالیف آقای رضا استادی به زبان فارسی در معرفی تفاسیر کامل شیعه و اهل سنت به ضمیمه ی مساله عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی دیگر.

فهرست مندرجات

- ۱ - ساختار
 - ۲ - گزارش محتوا
 - ۳ - پرسش در قرآن
 - ۴ - ارزیابی تفاسیر
 - ۵ - انواع وحی
 - ۶ - وضعیت کتاب
 - ۷ - پانویس
 - ۸ - منبع
- ساختار**

پس از بحثی در عدم تحریف قرآن به معرفی تفاسیر شیعه و اهل تسنن و تاریخ و روش تفاسیر اشاره و در آخر چند بحث قرآنی را مطرح میشود، هدف معرفی تفاسیر کامل می‌باشد.

گزارش محتوا

مؤلف با بررسی روایات فصل الخطاب حاجی نوری ثابت میکنند که قول به تحریف از آنها استنتاج نمی‌شود،
[۱] آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۹.

سپس به کلام ۲۱ تن از علما مانند: شیخ جواد بلاغی، سید ابوالقاسم خوبی و ابو الحسن شعرانی در رد فصل الخطاب اشاره، و تالیف ۶۲ نفر از علماء بزرگ شیعه که تصریح به عدم تحریف قرآن کرده را ذکر و بعد از اشاره به مصادر حاجی نوری، به بحث پیرامون اعتبار آنها می‌پردازد و در نتایج دهگانه می‌فرماید: با صرف وجود این روایات در کتب حدیثی شیعه، نمی‌توان شیعه را متهم به قول تحریف قرآن نمود و سپس به معرفی ۲۸ تفسیر شیعه می‌پردازند. معرفی اجمالی، جایگاه، سبک تفسیری، ساختار، محتوا، مصادر روایی و پیشینه، مباحثی است که پیرامون هر تفسیر انجام میگیرد. مولف تأکید می‌کند که سبک تفسیری از آغاز تا قرن ۱۴ تغییر نکرده اما تفسیرها تکامل پیدا کرده و از این جهت با هم تفاوت دارند. معتقدند از زمان مرحوم مجلسی و فیض در تفاسیر شیعه به روایات عنایات کامل شده و سبب تدوین تفسیرهای روایی مانند برهان و نور الثقلین شد، سپس ۳۰ تفسیر دیگر شیعه را بدون ارزیابی نام می‌برند. تفاسیر طبری، کنشاف، سور آبادی، رازی، زاد المسیر، بیضاوی، ابن عباس، قرطبی، و غریب القرآن نیشابوری از اهل سنت را نیز به همان سبک بررسی می‌کنند.
[۲] آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۱۵۲.

پرسش در قرآن

در تاریخ تفسیر قرآن، بعد از مطرح کردن پرسشهایی که برای خوانندگان قرآن پیش می‌آید در علت این پرسشها می نویسد: طبیعتا این پرسشها موجب شده که از همان زمان نزول قرآن سنوالاتی از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بشود و پاسخ آنها را دریافت کنند، همین پاسخها و احیانا توضیحات بدون پرسش، تفسیر قرآن شده است. ایشان مفاد آیه ۱۹ قیامت و ۴۴ سوره نحل را نیاز آیات به تفسیر دانسته، سپس عمده ی مصادری را که با مراجعه به آنها می‌توان، با مفسران سده اول و دوم و سوم و کتابهای آنان آشنا شد را بیان کرده‌اند.

ارزیابی تفاسیر

تفاسیر از قرن چهارم تا عصر حاضر به سه روش ارزیابی تقسیم شده است: ۱. تفسیر روایی: روشی که در آن روایاتی را ذیل آیات، بدون اظهار نظر جمع کرده‌اند. ۲. تفسیر باطنی و عرفانی: روشی که در آن مطالبی به عنوان تویل، باطن و یا مطلب عرفانی با استفاده از روایات و گفتار بزرگان ذیل آیات بیان شود. ۳. تفسیر اجتهادی: روشی که در آن در همه جهات آیات، توجه و بحث میشود، مانند واژه‌ها، ترکیب، شان نزول، ارتباط آیات و بررسی روایات. اکثر تفاسیر این دوره را اجتهادی دانسته و سایر روشها در برخی تفاسیر، دیده می‌شود. مباحث قرآنی کتاب در بحث قرآنی پس از بررسی اقوال در معاد به تحلیل مفاد چهل آیه قرآن که دلالت بر معاد جسمانی دارند پرداخته و معتقدند از آیات قرآن استفاده می‌شود کسانی که معاد را نمی‌پذیرند برای انکار دلیلی ندارند بلکه فقط می‌توانند بگویند در ثبوت آن شک داشته و علم نداریم. سپس حدود بیست تعبیر از قرآن ذکر می‌کنند که روی هم رفته از آنها همین مطلب استفاده می‌شود و اینکه مساله معاد از مسائلی است که منکران هیچ دلیلی برعدم آن ندارند. سپس دو روایت را که مفادشان همین مطلب است ذکر کرده و در ادامه آیات متعددی دال بر معاد را مطابق محتوایشان به ده قسم، تقسیم و نمونه‌هایی از این آیات دهگانه را می‌آورند. قبل از استدلالهای قرآنی، برای توجه به فطری بودن معاد، به چهار مقدمه استناد می‌کنند: ۱. فطرت تحت تاثیر عوامل جغرافیایی، زمانی، نژادی، سیاسی و... قرار نمی‌گیرد. ۲. فطرت اشتباه نمی‌کند. ۳. فطرت گرایش به راحتی دارد در حالی که این دنیا جای راحتی نیست. ۴. ممکن نیست بشر فطرتا عاشق راحتی باشد ولی معشوق او در خارج نباشد. در استدلالهای قرآنی بر معاد معتقد به توقف معاد بر مبدا بوده و با توجه به کتابهای کلامی با تکیه بر حکمت، عدالت، لطف و... چند دلیل عقلی را ذکر و سپس آیاتی را بر این ادله تطبیق می‌دهند.

با استخراج ۲۰ نوع از انواع وحی با استناد به آیات قرآن در تعریف وحی می‌فرماید:
[۲] آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۴۰۲.
«الوحی القاء المعنی بنحو یخفی علی غیر من قصد افهامه» و پس از ذکر اقسام پنجگانه وحی، متذکر می‌شوند که واژه وحی ۸۷ بار در قرآن استعمال شده است. در علم پیامبران و امامان به **تاویل قرآن** بر این باور هستند که: صرف نظر از روایاتی که در تفسیر «و ما یعلم تاویله الا الله و الراسخون فی العلم» میتوان از آنها الهام گرفت، معنای **راسخون** منطبق بر **اهل بیت** (علیهم السلام) بوده و ۸ روایت در تایید می‌آورد. در بررسی **سوره نکاتر**، خوانندگان را متوجه این مطلب میکند که آنچه در **اسلام** محکوم است بازماندن از یاد **خدا** به واسطه کثرت **ثروت** و اولاد است نه مطلق کثرت و معتقد در فقره «تسنلن یومئذ من النعیم» تفسیر نعیم به مال دنیا و سخنی از اهل بیت به میان نیاوردن از کمال بی سلیقه‌گی است.

وضعیت کتاب

فهرست محتویات در ابتدا آمده و در پاورقی به آدرس آیات، روایات، اختلاف نسخ، معرفی بعضی اعلام، نکات و اصطلاحات، توضیح برخی نکات و عبارات اشاره شده است.

پانویس

۱. آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۹.
۲. آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۱۵۲.
۳. آشنایی با تفاسیر- عدم تحریف قرآن و چند بحث قرآنی، رضا استادی، ج ۱، ص ۴۰۲.

منبع

نرم افزار مشکلات الانوار، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.